

ÖNLEYİCİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KÜLTÜRÜNÜN OLUŞTURULMASI

Uluslararası
Çalışma
Ofisi

Genç ve

1981 Tarihli ve 155 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğine
İlişkin Sözleşme, 2002 Tarihli Protokolü
ve 2006 Tarihli ve 187 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini
Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi'ne Yönelik Kılavuz

ÖNLEYİCİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KÜLTÜRÜNÜN OLUŞTURULMASI

1981 Tarihli ve 155 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Sözleşme, 2002 Tarihli Protokolü ve 2006 Tarihli ve 187 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi'ne Yönelik Kılavuz

Telif Hakkı © Uluslararası Çalışma Örgütü 2013
Birinci Baskı 2013

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yayınları, Telif Hakları Evrensel Sözleşmesi'nin 2 numaralı Protokolü uyarınca telif hakkından faydalanmaktadır. Bununla birlikte, kaynak belirtmek kaydıyla, bu yayınlardan izin alınmadan kısa alıntılar yapılabilir. Çoğaltma ya da tercüme hakları için başvurular, "ILO Publications (Rights and Permissions), International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland" adresine, veya e-posta yoluyla "pubdroit@ilo.org" adresine yapılmalıdır. Uluslararası Çalışma Ofisi bu tür başvuruları memnuniyetle karşılamaktadır.

Kütüphaneler, kurumlar ve çoğaltma hakkına sahip diğer kayıtlı kuruluşlar, kendilerine bu amaçla verilmiş olan lisanslar uyarınca çoğaltma yapabilirler. Kendi ülkenizde hangi kuruluşların çoğaltma hakkına sahip olduğunu görmek için www.ifro.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

ISBN 978-92-2-128097-2 (*baskı*)
ISBN 978-92-2-128098-9 (*web pdf*)

Aynı zamanda İngilizce: Building a preventative safety and health culture (ISBN 978-92-2-128097-2), Cenevre 2013, Fransızca, Construire une culture de prévention en matière de sécurité et de santé (ISBN 978-92-2-228097-1), Cenevre, 2013, ve İspanyolca Crear una cultura de prevención en materia de seguridad y salud (ISBN 978-92-2-328097-0), Cenevre, 2013 adı altında da yayımlanmıştır.

Birleşmiş Milletler uygulamasına uygun olarak Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) yayınlarında kullanılan isimlendirmeler ve bu yayınlardaki bilgilerin sunulduğu; hiçbir şekilde, Uluslararası Çalışma Ofisi'nin herhangi bir ülke, saha ya da toprağın veya bunların yetkililerinin yasal statülerine veya sınırlarının tahdidine ilişkin görüş bildirdiği anlamına gelmez.

İmzalı makaleler, çalışmalar ve diğer katkılarda belirtilen görüşlerin sorumluluğu münhasıran bunların yazarlarına aittir ve bunların yayınlanması, bunlarda ifade edilen görüşlerin Uluslararası Çalışma Ofisi'nce onaylandığı anlamına gelmez.

Firmaların, ticari ürünlerin ve işleme süreçlerinin isimlerine atıfta bulunulması, bunların Uluslararası Çalışma Ofisi tarafından onaylandığı anlamına gelmeyeceği gibi, belirli bir firmanın, ticari ürünün veya işleme sürecinin isminin belirtilmemesi de bunların onaylanmadığına işaret etmez.

ILO yayınları ve elektronik ürünleri, pek çok ülkede başlıca kitapçılardan ya da ILO ülke ofislerinden veya doğrudan "ILO Publications, International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland" adresinden temin edilebilir. Yeni yayınların katalog ve listeleri yukarıda belirtilen adresten veya e-posta yoluyla pubvente@ilo.org adresinden ücretsiz olarak temin edilebilir. Web sitemizi ziyaret ediniz: www.ilo.org/publns

Bu yayının orijinali, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Belge ve Yayınların Hazırlanması, Basılması ve Dağıtılması Birimi (PRODOC) tarafından hazırlanmıştır. ILO Türkiye Ofisi'nde yürütülmekte olan İş Sağlığı ve Güvenliği alanındaki "Uluslararası Standartların Uyumlaştırılması yoluyla Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi" ILO Projesi tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

İçindekiler

Bu üç belge neden önemli?	1
155 Sayılı Sözleşme	
155 Sayılı Sözleşme neden temel öneme sahip?	1
Ulusal İSG politikasının amacı ne olmalıdır?	2
Ulusal İSG politikası nedir?	2
Ulusal İSG politikası neler içermelidir?	2
Dikkate alınması gereken ilkeler nelerdir?	3
Ulusal politikanın temel eylem alanları nelerdir?	3
Daha başka neler yapılması gerekiyor?	3
Ulusal düzeyde gerçekleştirilmesi gereken eylemler nelerdir?	3
İşletme düzeyinde gerçekleştirilmesi gereken eylemler nelerdir?	4
2002 Tarihli Protokol	
2002 Tarihli Protokol'ün temel özellikleri nelerdir?	4
187 Sayılı Sözleşme	
187 Sayılı Sözleşme'nin arka planı nedir?	5
İSG alanında sistem yaklaşımı nedir?	5
187 Sayılı Sözleşme'nin temel özellikleri nelerdir?	6
Ulusal İSG profili nedir?	7
İş Sağlığı ve Güvenliğini geliştirme çerçevesi ile ilgili belgeler nelerdir?	7

ÖNLEYİCİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KÜLTÜRÜNÜN OLUŞTURULMASI

İş kazaları ve meslek hastalıkları, insani ve ekonomik bir yük yaratmakta, bu da ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) ve üçlü yapının bileşenleri için ciddi bir endişe teşkil etmektedir. Bu zorlukla mücadele edebilmenin yolu, önleyici bir sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulması, uygulanması ve sürekli olarak güçlendirilmesi için hükümetlerin, işverenlerin ve işçilerin ortak bir çaba ortaya koymasından geçmektedir.

Bu kılavuzda, ILO'nun 1981 Tarihli ve 155 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesi, bu Sözleşme'nin 2002 Tarihli Protokolü ve 2006 Tarihli ve 187 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi'nin, bu hedefe nasıl ulaşmayı amaçladığı açıklanmaktadır. Kılavuzda, bu belgelerde öngörülen dinamik ulusal politika sürecinin iş sağlığı ve güvenliğinin (İSG) sürekli olarak geliştirilebilmesi için nasıl sağlam bir temel teşkil ettiği detaylı bir şekilde anlatılmaktadır.

BU ÜÇ BELGE NEDEN ÖNEMLİ?

155 Sayılı Sözleşme, İSG yönetiminde yapılacak iyileştirmeler için gereken temel ilkeleri ve metodolojiyi ortaya koymaktadır. 2002 Tarihli Protokol, 155 Sayılı Sözleşme'yi tamamlar niteliktedir ve kaydedilen gelişmelerin değerlendirilebilmesi için ilgili bilgilerin toplanması gerekliliğini pekiştirmektedir. 187 Sayılı Sözleşme, güvenli ve sağlıklı çalışma ortamlarının teşvik edilmesi gerekliliğini güçlendirmektedir. Bu Sözleşme, ulusal politika sürecinin devamlı yapısını detaylı bir şekilde ortaya koymakta ve bu tarz politikaların, ulusal programlar aracılığıyla, önleyici sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulması ve sürdürülmesine nasıl katkıda bulunduğunu göstermektedir.

155 SAYILI SÖZLEŞME

155 Sayılı sözleşme neden temel öneme sahip?

Bu Sözleşme, İSG ile ilgili ulusal bir politika süreci ortaya koymasına sebebiyle temel öneme sahiptir. Sözleşme'nin 4.1. Maddesi altında şöyle denilmektedir:

Her üye, ulusal koşullar ve uygulamaya göre ve en fazla temsil kabiliyetine sahip işçi ve işveren kuruluşuna danışmak suretiyle; iş güvenliği, iş sağlığı ve çalışma ortamına ilişkin tutarlı bir ulusal politika geliştirir, uygular ve bu politikayı periyodik olarak gözden geçirir.

Buna göre, ulusal bir İSG politikasının sadece geliştirilmesi ve uygulanması değil, aynı zamanda periyodik olarak gözden geçirilmesi de gerekmektedir. Sözleşme'nin 7. Maddesi de, bu gözden geçirmenin "temel sorunların tespiti, bunların çözümüne yönelik etkin metotların geliştirilmesi ve öncelikli eylemlerin belirlenmesi amacıyla" yapılması gerektiğini eklemektedir. Buradan hareketle, politika gerekliliği dinamik ve devamlı bir süreçtir. Periyodik olarak gözden geçirmenin gerekli kılınması, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin ve çalışma ortamlarında meydana gelen değişimlerin ulusal politikaya yansıtılmasını sağlamaktadır. İSG alanında ulusal bir politika geliştirilmesi çağrısında bulunulması, hükümetlerin İSG'yi ulusal bir mesele olarak görmesi ve bu konuya aktif bir şekilde dahil olması gerekliliğini vurgulamaktadır. 4. Maddede ayrıca, İSG'ye ilişkin ulusal politikanın işverenler, işçiler ve onların temsilcilerine danışılarak (danışıldıktan sonra değil) geliştirilmesi, uygulanması ve gözden geçirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Ulusal İSG politikasının amacı ne olmalıdır?

155 Sayılı Sözleşme'nin 4.2. Maddesi açıkça önlemeye odaklanmaktadır. Maddede şöyle denilmektedir:

Bu politikanın amacı; işten kaynaklanan, işle bağlantılı ya da işin yürütümü sırasında meydana gelen kaza ve yaralanmaların; ve çalışma ortamına özgü tehlikelerin sebeplerinin mümkün ve makul ölçüde en aza indirilmek suretiyle önlenmesidir.

Bu hüküm, çalışma ortamına özgü tehlikelerin mevcudiyetini kabul etmektedir. Bu sebepten dolayı, önlemenin amacı, bu tehlikelerin sebeplerinin mümkün ve makul ölçüde en aza indirilmesi yükümlülüğü olarak ifade edilmektedir.

Ulusal İSG politikası nedir?

Ulusal İSG politikası, ulusal çalışma ortamında bulunan tehlikelerin sebeplerinin mümkün ve makul ölçüde en aza indirilmesini sağlamayı amaçlayan eylemler için bir çerçeve sunar. Bu politikanın fiili içeriği ve farklı bileşenleri, özel ulusal koşullara ve uygulamaya bağlı olacaktır. Bununla birlikte ulusal politikanın tutarlı olması, yani politika bileşenleri-

Ulusal düzeyde gerçekleştirilmesi gereken eylemler nelerdir?

Hükümetlerin ulusal düzeyde, politikanın uygulanması; ilgili kanun ve yönetmeliklerin güçlendirilmesi; ve farklı kurum ve kuruluşlar arasında ulusal politikanın ne şekilde uygulanacağına dair, -örneğin merkezi ulusal bir kurum aracılığıyla olabilir- gerekli koordinasyonun sağlanması için alınacak önlemlere ilişkin düzenlemeleri belirlemesi gerekmektedir. Gerçekleştirilmesi gereken eylemler arasında, işçi ve işverenlere, yasal yükümlülüklerle ilgili rehberlik sağlanması ve İSG ile ilgili konuların eğitim ve öğretimin her kademesine dahil edilmesi için gerekli önlemlerin alınması da yer almaktadır.

> *Tasarımcıların, üreticilerin, vs. yükümlülükleri*

Ulusal gereklilikler uyarınca, işte kullanılacak makine, teçhizat ve maddeleri tasarlayan, üreten, ithal eden, temin eden ya da transfer eden kişilerin, bu teçhizat ve maddelerin doğru şekilde kullanılmaları halinde, kullanan kişiler için tehlike oluşturmayacağından emin olma yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu da, politikanın önleyicilik temelinde oluşturulduğunun bir başka ifadesidir.

> *Ciddi ve yakın tehlike arz eden durumlar*

155 Sayılı Sözleşme'nin 13. Maddesi uyarınca; işçilerin, haklı bir gerekçeye dayanarak, hayatları ve sağlıkları için ciddi ve yakın bir tehlike arz ettiğine inandıkları bir iş ortamından kendilerini uzak tutmaları durumunda ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçlara karşı korunmalarına yönelik ulusal eylemlerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu hüküm, 19. Maddenin, işyerinde, işçilerin ciddi ve yakın tehlike arz eden her türlü durumu derhal bir üst amirlerine bildirebilmeleri için düzenlemeler yapılması gerektiğini belirten (f) bendi ile de tamamlanmaktadır. 5. Maddenin (e) bendi ile birlikte ele alındığında, bu hükümlerin, bir taraftan işletmenin düzgün bir biçimde idare edilebilmesi için işverenin çıkarı ile, diğer taraftan işçilerin sağlığı ve hayatının korunması arasında dikkatli bir denge oluşturduğu görülmektedir.

İşletme düzeyinde gerçekleştirilmesi gereken eylemler nelerdir?

155 Sayılı Sözleşme, işverenlerin, işçilerin ve onların temsilcilerinin işletme düzeyindeki hak, görev ve sorumlulukları ile ilgili spesifik gerekliliklerin yanı sıra, yönetimin ve işçilerin işbirliği yapmasına yönelik daha genel bir gerekliliği de kapsamaktadır.

> *İşverenlerin görev ve sorumlulukları*

Sözleşme'nin 16-18. Maddeleri işverenlere, çalışma ortamının makul olduğu ölçüde güvenli ve sağlık bakımından risk teşkil etmeyen bir ortam olmasının sağlanması için yükümlülükler getirmektedir. İşverenler gereken durumlarda, işçilere herhangi bir maliyet yansıtmaksızın, uygun koruyucu elbise ve donanımı sağlamakla da yükümlüdür. İki ya da daha fazla işletmenin tek bir işyerinde faaliyette bulunmaları halinde, Sözleşme gerekliliklerini uygularken işbirliği içinde çalışmalarını gerekmektedir.

> *İşçi ve işçi temsilcilerinin hak ve görevleri*

19. Madde uyarınca, işverenle işbirliği yapmak, işçilerin genel görevidir. İşçi temsilcileri, yeterli bilgi alma hakkına sahiptir ve hem işçilerin hem de temsilcilerinin uygun

eğitimlerden yararlanma hakkı bulunmaktadır. İşçilerin veya işçi temsilcilerinin, ve bazı durumlarda temsilci kuruluşların, İSG'yi ilgilendiren her türlü konuda soru sorma hakkı bulunmaktadır ve işverenin bu konularda kendilerine danışması gerekmektedir. 19. Madde'nin (f) bendi; ciddi ve yakın tehlike arz eden durumların rapor edilmesi gerekliliğinin yanı sıra, böyle bir tehlikenin devam ettiği bir iş ortamına dönmeyi reddetme hakkından da bahsetmektedir.

2002 TARİHLİ PROTOKOL

2002 Tarihli Protokol'ün temel özellikleri nelerdir?

155 Sayılı Sözleşme'ye İlişkin 2002 Tarihli Protokol, sadece 155 Sayılı Sözleşme'ye taraf olan Devletlerce onaylanabilir. Protokolün amacı, Sözleşme'nin ulusal İSG politikasının unsurlarından bahseden 11. Madde (c) bendi ile 11. Madde (e) bendi hükümlerini güçlendirmektir. Protokol, en fazla temsil kabiliyetine sahip işçi ve işveren örgütleri ile istişare halinde, iş kazalarının (işe gelip giderken olan kazalar da dahil), meslek hastalıklarının ve tehlikeli olayların kaydedilmesi ve bildirilmesi gerekliliği ile ilgili prosedürlerin oluşturulmasını ve periyodik olarak gözden geçirilmesini öngörmektedir. Yaralanmaya ya da hastalığa sebep olabilecek olaylar olan tehlikeli olayların kaydının tutulması, bu tarz olayların sebep olduğu yaralanmaların ya da hastalıkların önlenmesi imkanını artırabilir. 155 Sayılı Sözleşme için de geçerli olduğu üzere, sosyal tarafların 2002 Tarihli Protokol uyarınca gerçekleştirilen eylemlere sürekli olarak dahil edilmesi gerekmektedir. Protokolün amaçlarından birisi de, uluslararası olarak karşılaştırılabilir istatistikler oluşturulması için, kayıt ve bildirim sistemlerinin uyumlaştırılmasıdır. Bu sebepten dolayı Protokol, istatistiklerin yıllık olarak yayınlanmasını talep etmektedir.

187 SAYILI SÖZLEŞME

187 Sayılı Sözleşme'nin arka planı nedir?

155 Sayılı Sözleşme ve 2002 Tarihli Protokolü, İSG alanında hazırlanacak ulusal politikanın maddi unsurlarının yanı sıra, ulusal düzeyde ve işletme düzeyinde hayata geçirilmesi gereken eylemleri de kapsamlı bir biçimde düzenlemektedir. İSG'ye ulusal gündemlerde öncelik verilmesinin sağlanması ve İSG alanında ulusal politika yaklaşımının daha da geliştirilmesi için yeni araçlara ihtiyaç duyulduğu yönünde anlaşma sağlanmıştır. Bunun sonucunda da, böyle bir önleyici sağlık ve güvenlik kültürünü geliştirmek amacıyla, 2006 Tarihli ve 187 Sayılı Sözleşme ile, beraberindeki 197 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçevesi Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. 187 Sayılı Sözleşme, ulusal politikanın yanı sıra, mesleki risk ve tehlikelerin değerlendirilmesinin, bunlarla kaynağında mücadele edilmesinin ve ulusal önleyici sağlık ve güvenlik kültürünün geliştirilmesinin de önemini vurgulayarak, ilk iki belgeyi tamamlamaktadır.

ÖNLEYİCİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KÜLTÜRÜ

...terimi, sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı hakkında her kademedeki saygı duyulan; hükümet, işveren ve işçilerin, hak, görev ve sorumluluklarının tanımlandığı bir sistem sayesinde güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamının sağlanmasına aktif olarak katıldığı; ve en yüksek önceliğin önleme ilkesine verildiği bir kültürü ifade eder (187 Sayılı Sözleşme, Madde 1(d)).

İSG alanında sistem yaklaşımı nedir?

İSG alanında ulusal politika yaklaşımı, İSG konularının yönetilmesinde ulusal Hükümetlerin rolüne vurgu yapmaktadır. Hükümet perspektifinden bakıldığında, İSG yönetimi, ilgili parçaların, ilgili bir bütün ya da bir sistem oluşturacak şekilde birleştirilmesidir. İSG alanında sistem yaklaşımı^[4], sistemin farklı bileşenlerinin birbirine bağlı olması ve birbirlerini etkilemesi özelliğinin vurgulanması ve sistemi iyileştirmek için harcanan çabaların genel sonucuna odaklanması anlamına gelmektedir. Bu yaklaşım 155 Sayılı Sözleşme'nin 4. Maddesinde sunulan ve sistemin iyileştirilmesi için tüm çabaların birleştirilmesini öngören modeldir.

187 Sayılı Sözleşme'nin temel özellikleri nelerdir?

187 Sayılı Sözleşme'nin amacı, İSG alanında bir sistem yaklaşımının uygulanması suretiyle önleyici sağlık ve güvenlik kültürünün teşvik edilmesidir. Sözleşme, 155 Sayılı Sözleşme'de ortaya konulan ulusal politika yaklaşımına da yer vermekte ve İSG alanında sürekli iyileştirmelerin teşvik edilebilmesi için ulusal sistem ve ulusal programların nasıl tasarlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

> Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamına sahip olma hakkı

187 Sayılı Sözleşme'nin 1. Maddesi (d) bendi, önleyici sağlık ve güvenlik kültürünün tanımını yapmaktadır. Bu, sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının bir hak olarak tanımlandığı ilk uluslararası çalışma standardıdır.

ULUSAL POLİTİKA

...terimi, 1981 tarihli ve 155 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesi'nin 4. Maddesinde belirtilen ilkelere uygun olarak geliştirilen iş sağlığı ve güvenliği ve çalışma ortamı ile ilgili ulusal politikayı ifade eder (187 Sayılı Sözleşme, Madde 1 (a)).

> **Ulusal politika**

187 Sayılı Sözleşme'nin ulusal politika ile ilgili 3. Maddesi, 155 Sayılı Sözleşme'nin 4. Maddesinde belirtilen tanımı almıştır. Bu tanıma ilave olarak, işçilerin sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamına sahip olma hakkının her seviyede geliştirilmesi ve ilerletilmesi gerektiğini belirtmekte ve iş risklerinin ya da tehlikelerin değerlendirilmesi gibi temel ilkelerin geliştirilmesi gerektiğini eklemektedir.

> **Ulusal sistem**

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ULUSAL SİSTEMİ

...terimi, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki ulusal politika ve ulusal programları uygulamak için ama çerçeveyi sağlayan altyapıyı ifade eder (187 Sayılı Sözleşme, Madde 1(b)).

Sözleşme'nin 4. Maddesinde, İSG ulusal sisteminin her durumda kapsamı gereken bileşenler ile (Madde 4.2), gerekli görülen durumlarda kapsamı gereken unsurlar (Madde 4.3) belirtilmektedir. 4. ve 5. Maddeler 155 Sayılı Sözleşme'nin ulusal sistemin periyodik olarak gözden geçirilmesini ve sosyal tarafların bu süreçte sürekli olarak katılımını gerektiren hükümlerini de yansıtmaktadır.

> **Ulusal program**

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ULUSAL PROGRAMI

...terimi, önceden belirlenmiş bir takvime göre gerçekleştirilecek hedefleri, öncelikleri ve iş sağlığı ve güvenliğini geliştirmek için hazırlanan eylem planları ile kaydedilen gelişmeleri değerlendirecek vasıtaları içeren her türlü ulusal programı ifade eder (187 Sayılı Sözleşme Madde 1(c)).

187 Sayılı Sözleşme'nin 5. Maddesinde ulaşılmaması gereken hedefler ile, ulusal önleyici sağlık ve güvenlik kültürünün etkili bir şekilde geliştirilmesini sağlamak için alınması gereken önlemleri ve bu amaçla kullanılacak araçları düzenlemektedir. Madde 5.2 (d) bendi, kaydedilen gelişmeyle ilgili amaç, hedef ve göstergelerin kullanımına özellikle değinmektedir. Bunlar, 155 Sayılı Sözleşme'nin 4. Maddesinde dile getirilen ve diğer bilgilerin yanı sıra 2002 tarihli Protokol uyarınca toplanan bilgilere de dayanan gözden geçirme sürecinin önemli tamamlayıcı unsurlarıdır. Ulusal politika ile ulusal programın nihai hedefleri aynı olmakla birlikte, ulusal program ulusal politikaya kıyasla daha spesifik olabilir. Ulusal program belirli bir alanı hedef alabilir ya da belirli bir zamanla sınırlı olabilir. Ulusal politikanın uygulamaya geçirilmesi esnasında, örneğin hedef olarak seçilen sektörlerle bağlı olarak, birkaç farklı ya da birbirini takip eden ulusal programın uygulanması söz konu-

su olabilir. 197 Sayılı Tavsiye Kararı bu bağlamda daha detaylı ve faydalı bir rehberlik sunmaktadır. Tavsiye Kararı'nın 7. Paragrafında, ulusal programın "tehlike ve risklerin, özellikle işyeri düzeyinde değerlendirilmesi ve yönetilmesi ilkesine dayalı olması gerektiği" belirtilmektedir. 10. Paragrafta ise sosyal tarafların rolüne vurgu yapılmakta ve ulusal programların "işyerinde önleyici tedbirleri ve işverenlerin, işçilerin ve onların temsilcilerinin katılımını içeren faaliyetleri aktif bir biçimde teşvik etmesi" gerektiği belirtilmektedir.

Ulusal İSG profili nedir?

İSG alanında ulusal politika tasarlama ya da geliştirme sürecinde olan ülkeler, sadece bu politikayı şekillendirmek için değil, aynı zamanda hayata geçirip uygulayabilmek için de sistematik olarak toplanacak bilgilere özellikle ihtiyaç duyulabilirler. 197 Sayılı Tavsiye Kararı'nın 14. Paragrafında böyle bir profile dahil edilebilecek gerekli bilgilere dair faydalı bir kontrol listesi sunulmaktadır. Bu profil, gerek ulusal politikanın, gerekse ulusal programın oluşturulması ve geçiden geçirilmesinde temel bir dayanak olarak kullanılmalıdır.

İş Sağlığı ve Güvenliğini geliştirme çerçevesi ile ilgili belgeler nelerdir?

187 Sayılı Sözleşme'nin 2.2. Maddesinde güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamının aşamalı olarak tesis edilmesi için, ILO'nun iş sağlığı ve güvenliğini geliştirme çerçevesi ile ilgili belgelerinde yer alan ilkelerin dikkate alınması gerektiği belirtilmektedir. 187 Sayılı Sözleşme ve 197 Sayılı Tavsiye Kararı'na ek olarak, ilgili diğer belgelerin^[2] bir listesi, 197 Sayılı Tavsiye Kararı'nın EK'inde sunulmuştur ve bu belgeler arasında şunlar yer almaktadır:

Sözleşmeler: İş Teftişi (No. 81) ve 1995 tarihli Protokolü, Radyasyondan Korunma (No. 115), Hijyen (Ticaret ve Ofisler) (No. 120), İş Kazaları Yardımları (No. 121), İş Teftişi (Tarım) (No. 129), Mesleğe Bağlı Kanser (No. 139), Çalışma Ortamı (Hava Kirliliği, Gürültü ve Titreşim) (No. 148), Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenlik (No. 152), İş Sağlığı ve Güvenliği (No. 155) ve 2002 tarihli Protokolü, İş Sağlığı Hizmetleri (No. 161), Asbest (No. 162), İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık (No. 167), Kimyasallar (No. 170), Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi (No. 174), Maden İşyerlerinde Sağlık ve Güvenlik (No. 176), ve Tarımda Sağlık ve Güvenlik (No. 184).

12 Tavsiye Kararları: İş Teftişi (No. 81), İş Teftişi (Madencilik ve Ulaşım) (No. 82), İşçilerin Sağlığının Korunması (No. 97), Sosyal Olanaklar (No. 102), Radyasyondan Korunma (No. 114), İşçi Konutları (No. 115), Hijyen (Ticaret ve Ofisler) (No. 120), İş Kazaları Yardımları (No. 121), İş Teftişi (Tarım) (No. 133), Mesleğe Bağlı Kanser (No. 147), Çalışma Ortamı (Hava Kirliliği, Gürültü ve Titreşim) (No. 156), İş Sağlığı ve Güvenliği (Liman İşleri) (No. 160), İş Sağlığı ve Güvenliği (No. 164), İş Sağlığı Hizmetleri (No. 171), Asbest (No. 172), İnşaat İşlerinde Sağlık ve Güvenlik (No. 175), Kimyasallar (No. 177), Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi (No. 181), Maden İşyerlerinde Sağlık ve Güvenlik (No. 183), Tarımda Sağlık ve Güvenlik (No. 192), ve Meslek Hastalıklarının Listesi (No. 194).

■ **ILO Türkiye Ofisi**

Ferit Recai Ertuğrul Cad. No: 4 06450 Oran
Ankara - Türkiye

■ **Uluslararası Çalışma Standartları Departmanı**

Tel.: +41 22 799 71 55
Fax : +41 22 799 67 71
e-posta: normes@ilo.org
www.ilo.org/normes

■ **ILO Sözleşmeleri ve Tavsiye Kararlarının
onaylanması ile ilgili bilgi almak için:**

www.ilo.org/normlex